

Het Koetshuis

Opening door Prinses Beatrix tijdens Scherpenzeel 750

Volgend jaar is het veertig jaar geleden dat het Koetshuis bij Huize Scherpenzeel na restauratie door Prinses Beatrix in het bijzijn van haar echtgenoot Prins Claus is geopend. Het Koetshuis was ruim honderdtwintig jaar na de bouw hard toe aan een opknapbeurt.

Toen architect Samuel van Lunteren het Koetshuis in 1857 ontwierp was het zoals de naam al doet vermoeden bedoeld als verblijf voor paarden en koetsen van de bewoners van Huize Scherpenzeel. Het gebouw is ontworpen in dezelfde neogotische stijl als Huize Scherpenzeel. Het koetshuis bestaat uit drie vleugels. In het middelste bouwdeel bevinden zich de oorspronkelijke inrijpoorten. Die zijn nog altijd duidelijk herkenbaar. In de oostelijke zijgevel bevinden zich twee paar openslaande deuren. Aan de westkant is voorheen een deel in gebruik als woning voor de koetsier. Twee moerbeibomen sieren sinds de bouw de zuidgevel van het Koetshuis. Later heeft de rentmeester van Landgoed Scherpenzeel een kamer voor de ontvangst van pachters van boerderijen van familie Royaards in het Koetshuis ingericht. In 1948 gaat het gezin van Gerrit van Essen er wonen. Van Essen is in dienst bij het landgoed Scherpenzeel van de familie Royaards. De rentmeester stelt voor dat hij en zijn vrouw na hun trouwen hun intrek in het Koetshuis nemen. De ontvangstkamer wordt woonkamer en de paardenstallen worden omgebouwd tot slaapkamers. De grote open ruimte beneden waar de koetsen ooit in en uit konden rijden werd de kajuit genoemd. Na ruim acht jaar is familie Van Essen verhuisd naar Jeruzalem, de kosterswoning bij de hervormde kerk. De nieuwe bewoners zijn daarna jachtopziener Gijs van Ginkel met zijn gezin. Zij blijven er tot kort voor de restauratie van het Koetshuis in 1978 wonen om dan naar het Poorthuis te verhuizen.

De restauratie

Met hulp van de toenmalige burgemeester Heij lukt het de eigenaressen in 1975 Huize Scherpenzeel en het Koetshuis aangewezen te krijgen als rijksmonument. Hierop wordt het aan de gemeente geschonken om het te gebruiken als gemeentehuis, en kan het met gemeenschapsgeld grondig

worden gerestaureerd. Eerst worden de mogelijkheden om het Koetshuis te restaureren onderzocht. De restauratie is hard nodig. Het pand staat in 1975 grotendeels leeg en is verworpen tot een bouwval. De gemeenteraad stelt in 1976 een krediet van 50.000 gulden beschikbaar ter voorbereiding van de restauratie. Architectenbureau Kok krijgt de opdracht tot het maken van een plan. De totale restauratie gaat ongeveer anderhalf miljoen gulden kosten. Bij de aanbesteding wordt het restauratiewerk aan de firma Hoogevest uit Amersfoort gegund, terwijl het installatiewerk door Van Keulen zal worden uitgevoerd. Een van de twee moerbeibomen is er kort voor de restauratie slecht aan toe: de boom is afgezaagd maar leeft nog wel. De andere moerbeiboom is nog in goeden doen en wordt tijdens de restauratie beschermd. Deze boom staat er tot op de dag van vandaag. De tweede boom is helaas niet meer, maar enkele jaren geleden is een jonge moerbeiboom op dezelfde plaats geplant. De oostelijke vleugel is na de restauratie bestemd voor de dienst gemeentewerken, het middenstuk (het eigenlijke Koetshuis) zal als raadszaal worden verbouwd en de westelijke vleugel is de toekomstige woning van gemeentebode Rebergen en zijn gezin. In die vleugel komen beneden een entree, een woonkamer, keuken en garage. Boven worden vier slaapkamers gerealiseerd. Aan de buitenkant wordt het Koetshuis weer in de oorspronkelijke staat terug gebracht. De ijzeren veranda aan de oostkant is tijdelijk verwijderd en bij een bedrijf behandeld en weer in oude glorie hersteld. Kozijnen zijn niet vervangen, maar vakkundig en onzichtbaar gerenoveerd. Medio 1979 is het werk klaar en nemen de dienst gemeentewerken en de familie Rebergen hun intrek in het gerenoveerde rijksmonument.

Opening

De officiële opening op 28 augustus 1979 is een van de hoogtepunten van de viering van Scherpenzeel 750. Niemand minder dan Prinses Beatrix verricht de openingshandeling. Ook Prins Claus komt op die dag naar Scherpenzeel. Ze worden vergezeld door burgemeester Heij en zijn echtgenote en toepasselijk in koetsen naar het Koetshuis gereden. Van het gezelschap maken ook verschillende andere notabelen deel uit. Twee dagen later vergadert de gemeenteraad voor het eerst in de nieuwe raadszaal. We maken een sprong in de tijd. Als familie Rebergen het Koetshuis verlaat, komt er nadien geen nieuwe bewoner. Het woonhuis beneden wordt op 27 oktober 1992 politiebureau, terwijl in 1993 een slaapkamer en de zolder van het voormalige woonhuis in gebruik worden genomen door Vereniging Oud-Scherpenzeel dat daar haar documentatiecentrum vestigt. In 2005 gaan Huize Scherpenzeel en het Koetshuis over in handen van Geldersch Landschap & Kasteelen. Als het politiebureau is verdwenen huurt Oud-Scherpenzeel zowat de gehele westelijke vleugel van het Koetshuis. De gemeentelijke diensten zijn verhuisd naar de Buitenplaats aan de Stationsweg. De daardoor vrijgekomen ruimtes worden nu gebruikt door de Academie voor Psychodynamica.

Juli 2018